

Szakmai vélemény a MAGUS kérdőivekről

1. kérdőív:

A helyesírásra, és a félregépelésre kevésbé ügyeltek a „kérdőív” alkotói, ami igen fontos formai szempont, egy kérdés és arra adható válaszok értelmezését nehezíthetik meg, vagy lehetetleníthetik el a felmérés során. Mintavételből fakadó torzítás léphet fel, ha a válaszadót kényszerítjük egy válasz adására úgy, hogy semmi alternatívát nem adunk neki, azaz hiányzik az „egyéb” válaszlehetőség, vagy éppen a „nem tudom”, esetleg a „nem szeretnék válaszolni” opció, így sérül az önkéntesség lehetősége. A másik esetben pedig mi nem kapunk teljességgel kitöltött kérdőíveket, mert a válaszadó látva, hogy kényszerítve van, felhagy a felénél, és egyenlőtlen adattábla jön létre a számtalan hiányzó adat révén.

Egyes kérdéseket követően hosszas magyarázat kezdődik, ami a megszólítani kívánt csoport szempontjából szükségtelen, hisz számukra a kérdés többé-kevésbé értelmezhető, míg a laikus véleményére kevésbé van szüksége a kérdőív készítőjének, ami tanúskodik arról is, hogy a kérdőív a célcsoport által ismert felületen érhető el kizárólag. Tehát hosszas magyarázkodásra nincsen szükség, magát a kérdést kell érthetően megfogalmazni. Az első kérdésénél a magyarázat szuggesztíót tartalmaz, melyben egy szép gesztust fogalmaz meg a készítő, a probléma vele csak az,

hogy a válaszadót semmilyen formában sem befolyásolhatjuk, ha tiszta adatokat akarunk kapni, avagy célközönség véleményére vagyunk kíváncsiak, nem pedig arra, hogy a termék bemutatása előtt a célközönség hány százalékát tudtuk meggyőzni már akár csak indirekt manipulációval is. Vannak prioritások, el kell dönteni az elején, hogy mi a fontos nekünk, ez nem mindent vagy semmit alapon működik. A korábbi szuggesztíót tiszta módon úgy lehet megoldani egy a témával kapcsolatban, hogy a felmérés előtt írunk vagy mondunk a terveinkről egy beszámolót, esetleg a felmérést követően a válaszokhoz mérten szólnunk a döntésünkről, és annak okairól, de semmiképpen sem a felmérés alatt.

A második kérdésnél olyan hibába futottam, amivel eddig nem sok helyen találkoztam, hogy őszinte legyek, és nem kevésbé botránkoztatott meg, ez pedig az úgynevezett „szavazói választás”, ami az egyéb válaszlehetőségben egy korábbi válaszadó által adott választ helyezi be a kérdőívbe választható opcióként. Ez nem kevés szempontból idéltlen döntés. Az egyik ok az, hogy átláthatatlanná teszi a kérdésre adható választható opciók listáját, következtelen struktúrát állít fel. Nem pozitívból a negatívba vagy fordítva vannak a válaszok felsorolva, hanem vagy a végére, vagy a közepére kerül be eme pár válaszlehetőség a kérdőívbe. A válaszadó csak kapkodja

a fejét, hogy mi hol is található, miért is van az ott, mit is kellene egyáltalán most csinálnia, meg mi ez egyáltalán? A másik igen nagy probléma, hogy ez mintavételi hibához vezet, azaz a válaszadók nem egyenlő lehetőséggel kerülnek be a mintába, és nem egyenlő lehetőségekkel rendelkeznek a válaszadás terén. Mindezt úgy kell elképzelni, hogy A1 kitölti még 0 „szavazói választás” opcióval, A2 ad egy egyéb választ, A3 számára pedig megjelenik a korábban A2 által egyéb válaszként adott „szavazói választás” opcióként, amit ki is választhat, de A1 ezekkel a lehetőségekkel nem rendelkezve került be a mintába. E mintavételi hiba garantálja azt is, hogy a felmérés megismételhetőségére való esély a nullához konvergál, mert ugyanazzal a célközönséggel kitöltve akár csak 1 héttel később is, lehet teljesen teljesen más eredményeket kapunk.

A „szavazói választás” opciók gyakorta ugyanazt fejezik ki szemantikailag, ami érthető a válaszadók különböző fogalmazási stílusa révén, de egyáltalán nem elfogadható a kérdőív készítőjének oldaláról, több helyen is, például a 2-3-4-es kérdések alján. További hiba itt, hogy kiválaszthatom a „mindet” és a „kb. mindet” is egyszerre, pedig a kettő nem ugyanazt jelenti, de közel áll egymáshoz, egymás kiegészítőjeként. Nincs kizárólagosság a válaszok között, ahogy azt egy valamirevaló kérdőívbe bele kellene szerkeszteni. Az adatelemzés és az abból levonható haszon igen nehezen lesz elérhető, előre sajnálom a kérdőív szerkesztőjét.

Össze kellett szednem ezek után minden erőmet, hogy folytassam, hisz a 6-os kérdésben egy ámbár érdekes kérdés került elő logikailag és szemantikailag is, de a kérdést követő szokásos befolyásoló magyarázat utáni válaszlehetőségek még a visszaforgatott „egyéb” válaszok mellett sem kapcsolódtak semmilyen szinten magához a kérdéshez. Látszik a szerkesztőn, hogy egyes figyelemfelhívások kapcsán próbál a professzionalitásra törekedni, de az előre megadott válaszok terén is igen sok a komolytan, a témához semmilyen szinten sem kapcsolódó kérdés, ami többnyire el van vicceskedve. A következő kérdés hasonló, de több opció is adható, mintha itt megjött volna a szerkesztő kreativitása, míg az előbbi kérdésnél maga sem gondolta komolyan, hogy felteszi a kérdést, de a felette állók közölték

vele, hogy bele kell tennie, ő pedig engedelmességet, de minden koncepció nélkül.

A nyolcas kérdés rövid, majd megint a hosszú magyarázat hozzá, ahelyett, hogy már a kérdést fel lehetett volna tenni a magyarázattal belefogalmazva, emellett hiányzik az „egyéb” válaszlehetőség pont egy olyan kérdésnél, ahol ténylegesen lehetett volna mit írni az egyéni preferencia szempontjából.

Az utolsó kérdés ebben a blokkban igen érdekes, a kérdést követő első válasz, ami az ember szeme elé tárul egy negatív, majd a sok töltelékkel követően többféle igennel is találkozni lehet, de e kérdés megszerkesztettsége mögött így nem igazán azt a célt vélem felfedezni, hogy a kérdező bármennyire is fontosnak tartja a bővíthetőséget. Az egész kérdőív igazából az összesajtolás irányába akarja elvinni a témát, és a gond, hogy ez látszik, és még csak nem is takargatják. Nem szabadna, hogy a mögöttes szándék (ha van) ennyire nyilvánvaló legyen egyetlen felmérés során sem, ez a befolyásolás netovábbja, a Nemzeti Konzultációban is erre találhatunk nem kevés példát.

2. kérdőív:

Ahogy korábban írtam a felmérés alatti hosszas magyarázatokról, és ezek helyetti megoldásokról, azok legborzalmasabb, bár kétségkívül informatív változatát végül megtaláltam. A kérdés több kérdésre is szétbontható lett volna tisztább eredménnyel, ha mondjuk minden listaelem a második kérdőív második kérdésében egy-egy skálát kapott volna, így kiderülhetett volna, hogy melyiket preferálja a célközönség leginkább. A gond e kérdésnél az leginkább, hogy a preferencia nem jelenti, hogy kizárólag egyet fogadhat el a válaszadó, hanem azt, hogy mi az, ami közelebb áll hozzá, és ahogy a kérdést olvastam, a tapasztalataimhoz. A tapasztalat, avagy itt valamivel való foglalkozkodás nem jelenti, hogy a többivel nem foglalkozott, vagy nem foglalkozhatott ugyanolyan mértékben, de az önkéntesség tényezője ki van zárva megint, és kényszerítve van a válaszadó egy válaszra, ami mellett „egyéb” válaszlehetőség nem található, vagy éppen „nem tudom”,

és/vagy „nem akarok válaszolni” válaszlehetőség.

A harmadik kérdésnél az intervallumok egymásba érnek bele keresztül-kasul, konkrét használható adatra itt nem lehet számítani, ez kb. olyan, minthogy valaki él is, meg nem is, hát most kérem, döntsük ezt már el.

Az ötödik kérdés visszacsatol a második kérdésre, ami egyszerűen borzalmas volt, és továbbra sincs „egyéb” és/vagy „nem tudom”, „nem akarok válaszolni” lehetőség adva.

A hatodik kérdésnél nincs felhívva a figyelem arra, hogy csak egyetlen válasz adható úgy, hogy a legkiemelkedőbbet, leggyakoribbat válassza ki a válaszadó. A kérdés alapján akármit választhatunk, mégis csak egy válasz adható egy olyan kérdésre, amit egy attitűdskálával megint csak értelmesebb módon lehetett volna lekérdezni.

Ellenben a hetedik kérdésnél megtaláltam a tökéletes válaszlehetőséget, ezt be is idézném, had okuljon belőle a világ, és remélhetőleg a Delta Vision is: „Kicsit olvassatok utána jobban a survey készítésnek. Túl sok a lehetőség, túl sok az átfedés, hosszúak a leírások.”

Minden más hiba, ami a korábbi kérdőívben előjön, itt is előjön, az imént említettek voltak az extrák.

3. kérdőív

Ahogy a második kérdőív kapcsán, úgy itt is inkább csak a különlegesebb problémákat jegyzem meg, mert bár egy elmés kitöltő felhívta a Delta Vision figyelmét a válaszával, hogy nézzenek utána a kérdőívszerkesztésnek, de sajnálatos módon a mellékelt ábra szerint ezt elmulasztották, vagy egyáltalán nem érdekelte őket, hogy bármi

haszonra tegyenek szert információ terén. Azaz, teljességgel ugyanazon problémákkal rendelkezik ez a kérdőív is egy-két újabbal ellátva, mert hibából sosem elég, szerintem díszítésként alkalmazzák, mert más értelmes magyarázatot nem vélek felfedezni eme szándék mögött.

A negyedik kérdés igen érdekes, mégis egyszerűen olyan lett, mint a klasszikus kérdőívekben még a „neme?” kérdés, amire a férfi és a nő volt adható demográfia terén, pedig ez egy kifejtős kérdéssel sok információt hozott volna a házhoz szerintem. Azt meg kell azért jegyezni, hogy sokan mondanának egy ilyen kérdésnél többet a kelleténél, így fél-standardizált módon szűk keretek közé lehetett volna szorítani úgy, hogy azért információt is kapnak belőle, például limitált karaktárszámmal nagyjából írják le a szóban forgó témát. A kilencedik kérdés majdnem ugyanilyen, de a vicc kedvéért három válaszlehetőség van, kifejtős pedig sehol.

A hetedik kérdésben azt írják, hogy maximum egy válasz adható, de megjegyzéssel bővíthető mindez, ami azt jelenti, hogy kiválasztok egy válaszlehetőséget, és emellett a megjegyzésre is kattinthatok, hogy adjak egy bővítést. A helyzet sajnos nem ez, azaz az instrukció a kérdés magyarázatát követően (mert ilyen még mindig van, már meg sem lepődöm) félrevezetés. Vagy egy előre megadott választ adok, vagy megjegyzést írok, a kettő együtt a felhívással ellentétben nem működik.

2017.08.20.

Szerző: Sol

Forrás: Kalandmester.hu

Szerkesztette: Magyar Gergely